

Kuluttajaliiton sote-katsaus

– ajankohtaisia uutisia ja tuoreita
ratkaisukäytäntöjä sote-sektorilta

2/2025

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Kuluttajaliiton sote-katsaus 2/2025

Kuluttajaliiton koostama sote-katsaus esittelee tärkeimpiä ajankohtaisia uutisia sote-sektorilta. Katsauksesta löydät myös mielenkiintoisia oikeudellisia ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollon kentältä.

Sote-katsaus ilmestyy neljä kertaa vuodessa ja se julkaistaan Kuluttajaliiton verkkosivuilla. Voit tilata katsauksen sähköpostiisi liittymällä postituslistalle: <https://bit.ly/sotekatsaus>. Katsaus on tuotettu osana sote-edunvalvonta-hanketta, jota rahoittaa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (STEA).

Tässä katsauksessa:

- Apteekkiin tilatut kalliit lääkkeet kannattaa noutaa
- Kierrätä lääkkeet asianmukaisesti
- Yhteyden saamisessa perusterveydenhuoltoon edelleen haasteita
- Suomalaisten luottamus terveydenhuoltoon heikentynyt
- Yli 65-vuotiaiden valinnanvapauskokeilu – Mitä luvassa?
- Sairauskuluvarakuutusta harkitsevan muistilista
- Aluevaalit ohi – mitä seuraavaksi?
- Kuluttajaliiton antamat sote-aiheiset lausunnot 1.4.–30.6.2025
- Oikeudellisia ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollosta
- Kaikille avoin ja maksuton potilasoikeusneuvonta

KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Kuluttajaliitto ry

Ritarikatu 1 B, 00170 Helsinki | +358 9 454 2210 | info@kuluttajaliitto.fi | www.kuluttajaliitto.fi

Apteekkiin tilatut kalliit lääkkeet kannattaa noutaa

Apteekkariliitto nosti tiedotteessaan (5/2025) esiin, kuinka kalliisiin lääkkeisiin liittyvät ongelmat ajavat apteekkeja taloudellisiin ongelmiin. Apteekkeissa myydään yhä enemmän lääkkeitä, joiden hinta vaihtelee 1500 eurosta kymmeneen tuhansiin euroihin per pakkaus. Nämä lääkkeet ovat sellaisia, jotka apteekki tilaa kuluttajan pyynnöstä apteekkiin eli niitä ei ole useinkaan valmiina apteekkien varastoissa. Kuluttaja saa kalliista lääkkeistä Kela-korvauksen.

Jos kuluttaja ei hae hänelle tilattua lääkettä apteekista, ei apteekki yleensä voi palauttaa lääkettä lääketukkuun, eikä Kela maksa apteekille korvauksia, jos lääkettä ei ole toimitettu asiakkaalle. Siten noutamatta jätetyt kalliit lääkkeet aiheuttavat apteekkeille isoja taloudellisia haasteita. Apteekkariliiton mukaan ongelmaan kytkeytyy myös se, että talouspaineissa olevat hyvinvointialueet ohjaavat kalliita lääkkeitä käyttäviä yhä enemmän avohoitoon.

Lähde: <https://www.apteekkari.fi/uutiset/huippukalliit-laakkeet-ajavat-apteekkeja-ahdinkoon/>

VINKKI!

Kierrätä lääkkeet asianmukaisesti

Muistathan, että voit toimittaa vanhentuneet ja käyttämättä jääneet lääkkeet maksutta apteekkiin! Apteekkiin voit viedä mm. tabletit, kapselit ja nestemäiset lääkkeet sekä neulat ja ruiskut kovakantiseen rasiaan pakattuna. Myös syöpälääkkeet, jodivalmisteet ja elohopeakuumemittarit voit viedä kierrätettäväksi. Sen sijaan esimerkiksi hygienia- ja kosmetiikkatuotteet, ravintolisät ja verenpainemittarit eivät kuulu apteekkien kierrätettäväksi.

Katso lisää ohjeita lääkijätteen oikeaoppiseen kierrätykseen:

https://fimea.fi/vaestolle/laakkeiden_oikea_kaytto/laakkeiden_havittaminen

Lääkkeiden kestävä ja vastuullinen käyttö oli myös Lääkehoidon päivän teemana tänä vuonna. **Fimean sivuilta** löydät tulostettavan kuvan lääkkeiden kierrättämisestä.

Yhteyden saamisessa perusterveydenhuoltoon edelleen haasteita

Vuonna 2024 potilas sai harvoilla hyvinvointialueilla terveystakeskukseen yhteyden saman päivän aikana. Vain viisi palvelunjärjestäjää 24:stä (hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja YTHS) pystyi vastaamaan kaikkiin perusterveydenhuoltoon tullessiin yhteydenottoihin lain mukaisesti saman arkipäivän aikana. Hoitajat hoitivat suurimman osan hoitokäynneistä ja lääkäriä konsultoititiin tarvittaessa. Hammaslääkärikäynneistä 92 prosenttia toteutui neljän kuukauden sisällä.

Lähde: THL tilastoraportti ”Hoitoon pääsy perusterveydenhuollossa 2024”,
<https://thl.fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/terveyspalvelut/hoitoonpaasy-perusterveydenhuollossa>

Suomalaisten luottamus terveydenhuoltoon heikentynyt

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toukokuussa julkaiseman Terve Suomi -tutkimuksen mukaan vain noin puolet suomalaisista ilmoitti luottavansa terveystpalveluihin. Luottamus palvelujärjestelmän toimivuuteen on heikentynyt selvästi. Vuonna 2024 joka neljäs lääkäripalveluja tarvinneista koki, ettei saanut riittävästi palveluja tarpeeseensa nähden. Hankaluudet saada terveystpalveluja korkeiden maksujen vuoksi olivat yleisempiä vuonna 2024 kuin kuusi vuotta aiemmin. Vuonna 2024 joka kolmas terveystpalvelujen käyttäjä ja kaksi viidestä sosiaalipalvelujen käyttäjästä koki korkeiden asiakasmaksujen haitanneen palvelujen saamista.

Lue lisää: <https://thl.fi/-/asiakastyytyvaisuus-sosiaali-ja-terveyspalveluissa-pysynyt-korkealla-luottamus-jarjestelman-toimivuuteen-heikentynyt>

Kuluttajaliiton teettämän selvityksen mukaan puolet vastaajista luottaisi saavansa hyvää terveydenhoitoa, jos sairastuisi syöpään. 61 % vastaajista luottaisi saavansa nopeaa terveydenhoitoa, jos sairastuisi sydänkohtaukseen.

(Lähde: Kuluttajaliitto | Aula Research 1/2025, n = 1149)

Yli 65-vuotiaiden valinnanvapauskokeilu – Mitä luvassa?

Yli 65-vuotiaiden Kela-korvausten valinnanvapauskokeilua koskeva hallituksen esitys eteni keväällä eduskuntaan. Miltä tiedämme valinnanvapauskokeilusta kesällä 2025?

- 65 vuotta täyttäneiden vakuutettujen yleislääkärin vastaanottokäynnit yksityisessä terveydenhuollossa korvataan siten, että omavastuuosuus olisi enintään julkisen perusterveydenhuollon lääkärikäynnistä perittävän asiakasmaksun suuruinen (28,20 euroa vuonna 2025). Korvattaville vastaanottokäynneille vahvistettaisiin enimmäishinnat (= hintakatto) ja korvaustaksat.
- Korvaus lääkäripalkkiosta voitaisiin maksaa enintään kolmesta lääkärikäynnistä kalenterivuodessa. Lääkäripalkkion korvaus voitaisiin maksaa enintään yhdeltä vastaanottokäynniltä vuorokaudessa.
- Osa lääkärin vastaanotolla määrätystä tutkimuksista olisi korvattavia. Näytteenotolle ja tutkimuksille vahvistettaisiin enimmäishinnat ja näiden enimmäishintojen määrästä korvattaisiin vakuutetulle 50 prosenttia.
- Palveluntuottajan tulisi sitoutua tuottamaan palveluita enintään Kansaneläkelaitoksen vahvistamilla enimmäishinnoilla, eikä vakuutetulta saisi periä poliklinikka- tai toimistomaksuja tai muita vastaavia maksuja.
- Yli 65-vuotiailla olisi oikeus myös muihin valinnanvapauskokeilun ulkopuolisiin Kela-korvauksiin sekä mahdollisuus hakeutua normaalisti julkisen terveydenhuollon palveluiden piiriin.
- Kokeilun on tarkoitus alkaa 1.9.2025 ja ehdotetut sairausvakuutuslain muutokset ovat voimassa 31.12.2027 asti.

Huom! Tiedot perustuvat hallituksen esitykseen (HE 36/2025 vp), ja on mahdollista, että lakiesitykseen tulee vielä muutoksia eduskuntakäsittelyn aikana. Lakiesityksen eduskuntakäsittely on kesken tämän sote-katsauksen toimittamishetkellä.

Sairauskuluvakuutusta harkitsevan muistilista

Harkitsetko vapaaehtoisen sairauskuluvakuutuksen hankkimista? Kokosimme alle muistilistan siitä, mitä sairauskuluvakuutuksen hankkimista pohtivan kannattaa huomioida:

- Sairauskuluvakuutus on vapaaehtoinen henkilövakuutus, joka korvaa sairaudesta aiheutuvia hoitokuluja. Korvausperusteet perustuvat siihen, mitä sopimuksessa on sovittu. Kyseessä on siis sinun ja vakuutusyhtiön välinen sopimus, minkä takia on erittäin tärkeää lukea sopimusteksti ja vakuutuksen ehdot tarkasti läpi.
- Vakuutuksen myöntämiseen vaikuttaa vakuutetun terveydentila. Vakuutuksissa voi olla rajoitusehtoja, jotka perustuvat henkilön aikaisempiin sairauksiin. Vakuutus voidaan myös evätä kokonaan. Vakuutetun muistamattomuus aiemmista sairauksista ei ole hyväksyttävä peruste olla kertomatta niistä vakuutusyhtiölle sairauskuluvakuutusta hankkiessa.
- Sairauskuluvakuutuksia on useita erilaisia. Mieti, mitkä ovat juuri sinun tarpeesi sairauskuluvakuutukselle. Mitä asioita toivoisit vakuutuksesta korvattavan? Millaisiin terveydellisiin riskeihin ja skenaarioihin haluat vakuutuksen avulla varautua? Paljonko olet valmis panostamaan vakuutukseen taloudellisesti?
- Ennen vakuutuksen ottamista kiinnitä huomiota myös seuraaviin asioihin: Mitä vakuutuksesta korvataan? Mitä vakuutus maksaa? Mikä on vakuutuksen omavastuuosuus? Onko vakuutuksessa enimmäiskorvausmäärää? Mihin ikävuoteen asti vakuutus on voimassa? Huomioi, että henkilövakuutuksissa on usein ikäraja, jolloin vakuutus päättyy.
- Jos olet vaihtamassa vakuutusyhtiötä, älä irtisano vanhaa vakuutusta ennen kuin uusi on myönnetty. Ole tarkkana siitä, kytketäänkö vakuutus toisiin jo olemassa oleviin vakuutuksiin (esim. kotivakuutukseesi). Tämä voi vaikeuttaa mahdollista vakuutuksesta irtautumista tulevaisuudessa.
- Jos sinulla tulee vakuutusyhtiön kanssa erimielisyyttä esimerkiksi siitä, korvataanko ottamastasi sairauskuluvakuutuksesta jotain, voit pyytää asiasta maksutonta ratkaisusuositusta Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEstä.

Lähde: <https://www.fine.fi/oppaat/julkaisu/opas-aikuisten-sairauskuluvakuutuksista.html>

Aluevaalit ohi – mitä seuraavaksi?

Kevään aluevaalit ovat ohitse ja uudet aluevaltuutetut on valittu hyvinvointialueille. Lämpimät onnittelut jokaiselle uudelle aluevaltuutetulle ja menestystä tärkeään työhön!

Vaalien jälkeen sote-sektoria koskeva keskustelu ei ole hiljentynyt, vaan ylimmillä lainvalvojilla sekä ministeriössä on riittänyt vilskettä. Huhtikuussa annettiin mielenkiintoinen oikeuskanslerin ratkaisu¹ koskien hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä, ja ratkaisua käsiteltiin jonkin verran myös tiedotusvälineissä. Oikeuskansleri totesi ratkaisussa, että hyvinvointialueen talousarvion ja taloussuunnitelman pitää perustua realistisille ja todennäköisimpinä perustellusti pidettäville oletuksille sekä laskelmille. Säästötavoitteet eivät ole yksinomaan peruste jättää antamatta lakisääteistä palvelua lainsäädännön ja sen vakiintuneen tulkinnan vastaisesti. Hyvinvointialueet eivät siis voi jättää lakisääteisiä palveluita tarjoamatta kattaakseen alijäämänsä. Rikos- ja prosessioikeuden emeritusprofessori Matti Tolvanen kuvaili ratkaisua merkittäväksi ja totesi, että ”hyvinvointialueet voivat ainakin olettaa, etteivät syyllisty mihinkään suorastaan lainvastaiseen menettelyyn, vaikka eivät pystyisikään alijäämiä kattamaan siinä aikataulussa, kun laki edellyttää” (Yle 25.4.)² Jokaisen uuden aluevaltuutetun kannattaa tutustua edellä mainittuun ratkaisuun.

”On viisautta kokeilla uutta, mutta on myös viisautta tehdä suunnanvaihdos vanhan ja tutun puolelle, jos uusi tie ei viekään kohti parempaa.”

On selvää, että aluevaltuutetut joutuvat vaikeiden päätösten eteen hyvinvointialueilla. Rahoitushaasteita yritetään ratkoa esimerkiksi uudentyyppisillä palvelun järjestämistavoilla, ja juna pukuttaa täyttä vauhtia kohti digipalveluita sekä terveydenhuollossa että sosiaalihuollossa. Herää kuitenkin kysymys, tuoko esimerkiksi ikääntyneiden etäpalveluna järjestettävä päivätoiminta enemmän kustannuksia kuin säästöjä, kun huomioidaan esimerkiksi yhteisöllisen livetoiminnan terveyshyödyt? Ehkä lähivuosien aikakausi onkin niiden rajojen etsimistä, missä paikoissa yhteiskunnassa on järkevää hyödyntää digipalveluita ja missä innovatiivisuus viekin ojasta allikkoon – sekä toisaalta, missä asiakkaiden raja digipalveluiden suhteen nousee vastaan. On viisautta kokeilla uutta, mutta on myös viisautta tehdä suunnanvaihdos vanhan ja tutun puolelle, jos uusi tie ei viekään kohti parempaa. Muutoksia kohti digi- ja etäpalveluita yritetään edistää myös valtakunnan tasolla lainsäädännön velvoitteilla. Keväällä lausuntokierroksella olleessa hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että hyvinvointialueilla olisi jatkossa velvollisuus arvioida teknologisten ratkaisujen hyödyntämisen mahdollisuus asiakkaan sosiaalipalvelun toteuttamisessa. Jää nähtäväksi, mitä muutoksia lakiesitys toteutuessaan tuo sote-kentän käytäntöön.

Teknologisten ratkaisujen lisäksi myös tekoäly on kiihtyvällä tahdilla nousemassa kaikkialle yhteiskuntaan, myös sote-sektorille. Tekoälyn käyttöä terveydenhuollossa on pilotoitu viime aikoina ainakin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella. Tekoäly muodostaa keskustelun pohjalta

potilaskirjaukset, jotka lääkäri tarkistaa. Uudistuksen argumentoidaan parantavan lääkäreiden tuottavuutta.³ Vaikka tekoälyyn liittyviä pilotteja on siis jo olemassa, on tekoälyn laajamittaiseen käyttöön vielä matkaa. Toisaalta, kun kyse on tekoälystä, voi muutos tapahtua nopeastikin. Juristina en voi kuitenkaan olla kysymättä jälleen kerran, mitkä ovat potilaan oikeudet suhteessa tekoälyyn ja sen mahdollisesti tuottamiin virheisiin. Onko meidän tietosuojalainsäädäntömmekään valmis tähän?

Muutoksen tuulia on siis ilmassa sote-kentällä. Mitä terveisiä haluaisin lähettää tuoreille aluevaltuutetuille isojen muutosten keskellä? Toivoisin aluevaltuutetuilta sopivan innovatiivista otetta, lainsäädännön kunnioittamista ja potilaan oikeuksien turvaamista. Niillä pääsee jo pitkälle.

Julia Lumijärvi
juristi
Kuluttajaliitto

Lähteet

¹ https://oikeuskansleri.fi/documents/1428954/230633213/julkaistu_ratkaisu_hyvinvointialueiden_velvoite_alijaaman_kattamiseen+_OKV_3069_10_2024.pdf

² <https://yle.fi/a/74-20157982>

³ <https://www.laakarilehti.fi/terveydenhuolto/tekoaly-kirjaa-laakari-hoittaa/>

Kuluttajaliiton antamat sote-aiheiset lausunnot 1.4.–30.6.2025

- 1.4. Kirjallinen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi
- 20.5. Kirjallinen lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen 23 §:n muuttamisesta
- 23.5. Kirjallinen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi
- 26.5. Kirjallinen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain ja toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta
- 6.6. Kuluttajaliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaalihuoltolain, vanhuspalvelulain ja asiakasmaksulain muuttamisesta
- 6.6. Kirjallinen lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 16 §:n kumoamisesta
- 18.6. Kirjallinen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain ja asiakastietolain muuttamisesta
- 18.6. Kirjallinen lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä leikkauksista ja lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä luonnoksista erikoissairaanhoidon keskittämisasiasetuksen ja päivystysasetuksen muuttamiseksi
- 19.6. Kirjallinen lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle toimeentulotuesta annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 64 §:n ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Kaikki Kuluttajaliiton lausunnot: <https://www.kuluttajaliitto.fi/ajankohtaista/?3897474937=8>

**Lue blogista:
Maksuttomiin
ensihoitopal-
veluihin ei saa
koskea!**

Oikeudellisia ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollosta

Näille sivuille on koottu mielenkiintoisia oikeudellisia ratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollon kentältä. Ratkaisut ovat julkisia.

Sairauskuluvakuutusta koskeva vakuutetun tiedonantovelvollisuus

Henkilö A haki 26.6.2023 vapaaehtoista sairausvakuutusta vakuutusyhtiöstä. Vakuutushakemuksen yhteydessä A täytti terveys selvityksen, jossa vastasi kieltävästi muun muassa kysymykseen ”onko sinulla nyt tai onko ollut aiemmin ruokatorven, mahalaukun tai suoliston sairaus, närästys, tyrä tai vatsavaivoja”. Vakuutus myönnettiin vakioehdoin ja sopimus alkoi 26.6.2023. A haki 9.10.2023 korvausta lääkärin palkkiosta 28.6.2023. Korvauskäsittelyn yhteydessä A toimitti vakuutusyhtiöön hoitokertomuksen, josta ilmeni, että A:lla oli ollut jo pidempään IBS-tyyppistä vatsavaivaa, ja oireet olivat melko äkillisesti pahentuneet kahta viikkoa aiemmin ravintolakäynnin jälkeen. Vakuutusyhtiö pyysi A:lta selvitystä siitä, milloin IBS-tyyppiset vatsavaivat olivat alkaneet, missä hoitolaitoksissa niitä oli tutkittu ja hoidettu ja miksi A ei ollut ilmoittanut terveys selvityksellä kyseisiä oireita ja niiden vuoksi tehtyjä keliakiatutkimuksia.

Vakuutusyhtiö antoi asiassa päätöksen. Yhtiö katsoi, että A:n olisi terveys selvitystä täyttäessään tullut ilmoittaa pitkäaikaisista, ennen vakuutuksen ottamista pahentuneista IBS-tyyppisistä vatsaoireista ja oireisiin liittyen tehdyistä keliakatutkimuksista. Yhtiö katsoi A:n menettelleen vilpillisesti. Yhtiö ilmoitti irtisanovansa A:n sairausvakuutuksen ja samaan vakuutussopimukseen sisältyvän yksityistapaturmavakuutuksen ja palauttavansa A:lle maksetut vakuutusmaksut.

Vakuutuslautakunta ei suosittanut muutosta vakuutusyhtiön päätökseen.

FINE-o69831, 19.11.2024

Hei potilas! Tiesitkö, että Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINEn nettisivuilta löydät paljon vakuutuslautakunnan ratkaisusuosituksia esimerkiksi sairauskuluvakuutuksiin liittyvistä erimielisyyksistä. Katso lisää: <https://www.fine.fi/ota-yhteytta/ratkaisutietokanta.html>

Edunvalvonnan päättyminen

Apulaisoikeusasiamies (AOA) antoi Digi- ja väestötietovirastolle (DVV) huomautuksen lainvastaisesta menettelystä. DVV oli laiminlyönyt tallentaa oikea-aikaisesti holhousasioiden rekisteriin kantelijan edunvalvonnan päättymistä koskevat tiedot, ja merkintöjen tekeminen oli viivästynyt noin kahdella kuukaudella. Tänä aikana henkilö oli näkynyt rekisterissä edunvalvonnassa olevana, vaikka edunvalvonta oli oikeasti jo lakannut.

Tämä asia oli vaikeuttanut henkilön elämää. AOA piti laiminlyöntiä vakavana ja esitti, että Suomen valtio harkitsisi, että se hyvittäisi kantelijalle häneen kohdistuneen oikeudenloukkauksen. Lisäksi AOA otti omasta aloitteestaan tutkittavaksi DVV:n menettelyn holhousasioita koskevien tuomioistuimien ilmoitusten merkittämisessä rekisteriin.

EOAK/2077/2024, EOAK/2332/2024, EOAK/2705/2024 ja EOAK/4006/2024, 7.4.2025

Lapsen mielipiteen selvittäminen

Hyvinvointialueen lastensuojelun johtava sosiaalityöntekijä oli tehnyt alle 12-vuotiaalle lapselle useita rajoitustoimenpiteitä koskevia päätöksiä siten, ettei lapsen mielipidettä niihin ollut selvitetty. Toimintaa perusteltiin sillä, ettei lapsi kykene muodostamaan objektiivista mielipidettä käsiteltävistä asioista. Aluehallintovirasto katsoi, että rajoitustoimenpiteistä päättänyt johtava sosiaalityöntekijä menetteli virheellisesti ja lastensuojelulain vastaisesti, kun hän jätti lapsen mielipiteen selvittämättä. AVI kiinnitti hyvinvointialueen ja johtavan sosiaalityöntekijän huomiota siihen, että lapsen mielipide voidaan jättää selvittämättä vain, jos selvittäminen vaarantaisi lapsen terveyttä tai kehitystä tai jos se on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

ESAVI/13957/2024, 9.1.2025

**”Lapsen mielipide voidaan jättää selvittämättä vain,
jos selvittäminen vaarantaisi lapsen terveyttä tai kehitystä
tai jos se on muutoin ilmeisen tarpeetonta.”**

Lapselle välttämättömien palveluiden järjestämisvastuu

Erityisen tuen tarpeessa oleva lapsi oli jonottanut autistisille lapsille tarkoitettuun kuntoutukseen pääsyä lähes puolen vuoden ajan, ja odotus oli kestänyt vuosien ajan ennen jonoon pääsyä. Lapselle oli laadittu kehitysvammalain mukainen erityishuolto-ohjelma, mutta hänelle ei ollut myönnetty tarvittavia palveluja. Asiakkuutta siirrettiin vammaispalvelujen, lastenpsykiatrian ja lapsiperhepalvelujen välillä, kunnes lopulta se siirrettiin lastensuojeluun. Asiassa oli kyse siitä, voiko vammaispalvelu jättää välttämättä tarvittavat palvelut myöntämättä ja odottaa, että lastensuojelu hoitaa vammaispalvelulle kuuluvat velvollisuudet.

Aluehallintovirasto antoi hyvinvointialueelle huomautuksen, koska hyvinvointialue oli jättänyt järjestämättä kantelijan lapselle välttämättömiä palveluja. Lapsella olisi ollut subjektiivinen eli hyvinvointialueen määrärahoista riippumaton oikeus palveluihin. AVIn mukaan hyvinvointialue laiminlöi vakavasti muun muassa lapsen palvelutarpeen arviointia, asiakassuunnitelman laadintaa sekä lapsen tarvitsemien sosiaalihuollon palvelujen järjestämistä ja yhteensovittamista muiden lapsen tarvitsemien palvelujen kanssa. Hyvinvointialue ei ollut varannut riittäviä resursseja kehitysvammanhuoltoon, joten lapsi oli joutunut jonottamaan tarvitsemiaan palveluja kohtuuttoman kauan. Laiminlyönnin vakavuutta lisäsi AVIn mukaan se, että lapsi oli erityisen tuen tarpeessa.

ISAVI/9622/2023, 29.7.2024

Kaikille avoin ja maksuton potilasoikeusneuvonta

Huom! Potilasoikeusneuvonta on suljettuna 23.6.–31.7.2025.

Puh. 09 454 22 150*

Avoinna maanantaisin klo 9–11 ja klo 13–15

Kuluttajaliitto tarjoaa neuvontaa potilaiden ja sosiaalipalveluiden asiakkaiden oikeuksista ja asemasta. Myös potilas- ja sosiaaliasiavastaavat voivat kysyä palvelunumerosta neuvoja potilas- ja sosiaalioikeuden asioista oman työnsä tueksi. Lisää tietoa Kuluttajaliiton neuvonnoista: <https://kuluttajaliitto.fi/neuvonta>

Neuvontaa antaa Kuluttajaliiton asiantuntija Ella Ylikarhu.

*) Soittamisen ja jonotuksen hinta 09-numeroihin määräytyy soittajan oman liittymäsopimuksen perusteella. Tarkista hinta operaattoriltasi.

Kuluttajaliiton jäsenenä saat juristitasoista neuvontaa kuluttajan oikeuksiin liittyvissä kysymyksissä. Lue lisää verkkosivuiltamme ja liity jäseneksi: <https://kuluttajaliitto.fi/liity>

Hyvää kesää!

Kuluttajaliitto toivottaa kaikille sote-katsauksen lukijoille hyvää kesää!

Kuluttajaliiton kaikille avoimet ja maksuttomat sote-aiheiset webinaarit jatkuvat jälleen syksyllä. Seuraa somekanaviamme tai tilaa muistutus tulevista luennoista sähköpostiisi, niin saat lisää tietoa webinaarien ajankohdista.

Tilaa muistutus tapahtumista sähköpostiisi liittymällä postituslistalle:

<https://kuluttajaliitto-lv.creamailer.fi/survey/answer/lnhnmwi8gkdfw>